

Latweeschu Awises.

No. 35.

Zettortdeenâ 1. Septembert.

1866.

Zaunas sinnaſ.

Zelgawa. Laudihm par sinnaſchannu taggad if deenaſ pee rahtuſcha durwihm tohp bilketes peefiſtaſ, fur katreſ warr laſſiht, ka ar koleera ſlimmibu ſtahw. No Juni lihds 21mam Auguſtam pawiffam apſlimmuſchi 75, weſſeli palikkuſchi 16, mirruſchi 49, dſeedinaſchana palikkuſchi 10. Pakkalmeklejoht pee dauſeem no ſaſlimmuſcheem irr atradduſchi, ka negauſiba un neſahtiba, jeb arri neweſſeligi dſihwokli, jeb ſaſal-deſchanahſ ſlimmibu bij iſperrinajuſe. Kahtſ tehwaſ, kam 3 behrnini apmirra, bij tohſ ar ſalleem gurkeem un kwaſſu barrojiſ; zitti bij lihds ſchim ſawu uhdene teeſu no kahta neſkaidra zauruma, kaſ akkaſ wahrdu nepelna, ſmecluſchi; zitti atkal aukſtaſ naktſ bij appakſch debbeſe gullejuſchi. Arri taggad wehl daſchu redſ negattawuſ abboluſ no kulleſ welkam un ehdam. Kad taſ uſ eelahn noteek, fur polizeja ſtipri wakte, kaſ tad gan warabuht pa mehjahm nenoteek, fur ne weeneſ ne ko neredſ. Peepildahſ ſakkamſ wahrdeſ: kaſ neleekahſ teikteeſ, tam neware lihdeht. Kad jau arweenu klahjahſ ſahtigi un gohdigi dſihwoht, waj tad it ihpaſchi tahta laika, fur Deeweſ ſawu rohku turr iſſteceptu, nebuhtu uſ to jadohma?!

Zelgawa no 21mo lihds 28to Auguſtu ar koleeri ſaſlimmuſchi 87, mirruſchi 40, iſweſſeloti 11. Lihds ſchim pawiffam ſaſlimmuſchi 162, no kurreem 89 mirruſchi, 27 iſweſſeloti un 46 palikkuſchi ahrſteſchana.

Weidsama Juli deena augſch kurſemmê eekſch Bornſ pee ſahdſcha Engeluſburt 76 zilweki un weeneſ ſirgſ

daugawa noſlihuſchi. Wairal ka 100 zilweki, Kreewi un Kattoſi zehlahſ maſa laiwinâ par daugawu pahſ. Laiwina neneſſe ne 60 zilwekuſ. Ne zil taht no kraſta laiwa grimme un tikkaſ 30 zilweki tikke iſglahtti, wiſſi zitti noſlihte. Laudis gribbeja eet uſ Kraſlawas Kattoſu un Kreewu baſnizahm.

Maſkawa. 19ta ſchinni mehneſi muhſu zeenigſ Keiſerſ Moſkawas pilſata eebraukuſchi. General-Gubernaterſ Dolgoruki winneem bija lihds Klinſk pretti brauziſ. Pilſatſ un krepoſt Kreml bija ar deggoſchahm lampahm iſpuſchkoti. Dhtwa deena Keiſerſ irr aiſbraukuſchi uſ baſnizu; no baſnizaſ pahnahluſchi, winni muſtereja ſaldatuſ.

No **Rijewas** pilſata rakſta, ka ſahkuſchi eisenbahn taiſht no Riewa uſ Baltu pilſatu; no Baltu uſ Odeſſu jau eisenbahnſ irr gattawſ; arri jau ſahkuſchi braukt uſ eisenbahn no Keſan pilſata uſ Koſlowu.

Zeeniga Keiſera augſtſ brahliſ Konſtantinſ ar ſawu dehlu atnahkuſchi uſ Sewaſtopolu. Dhtſ Keiſera brahliſ Nikolai atkal eekſch Warſchawas leelu ſaldatu muſtereſchannu turrejiſ. 25 tuhktuſchi ſaldati bija ſalaffiſjuſcheeſ. Saldati bija wiſſi labbi eekſch muſtera mahziti, labbi barroti un glihti apgehrbti, ta ka leelwirſtſ Nikolai tohti pahſ ſaldateem bija preeziſ un graſam Berg leelu pateizibu dewe. No Warſchawas leelwirſtſ braukſ uſ Pohlufemmeſ krepoſteem.

Kaſane. Kahtſ rakſtitajſ Maſkawas awiſeſ ſuhdſahſ, ka ap Kaſani turku-tizzigi ar wiſſu warru ſtrah-

dajoht, kà sawu tizzibu warretu isplehst. Ko wehl nebuhs eedohmajuschees?

Sibirijà, kà rakstijam, ne fenn Pohli bij dumpi pazehluschi. Taggad nu kumissione irr eezelta, kas to lectu pahrmeklehs un wainigeem sawu algu dohs.

Wahzsemme. Pruhfchi un Estreikeri nu wissai meera. Geksch meera faderreschanas raksteem tuhda pirmais punktis skann tà: „Uf preekschu buhs arweenu meers un draudsiba stary Estreiku keisera un Pruhfchu kehina, stary abbu behrneem un behrnu behrneem, stary Pruhfchu un Estreiku semmes eedsihwotajeem.“ Ar tahdeem wahrdeem nu jau mehds arweenu meeru derreht un buhtu jadohma, ka pehz tahdahm apsohlfchanahm ne kad wairs stary meera derretajeem nebuhs nemeers un karsch. Bet kas to dohs! Pruhfchi un Estreiki jau daschu reis ar tahdeem wahrdeem meeru derrejuschi un atkal fahkluschi karroht.

Berlihue. Pruhfchu kehnam taggad peeteef darba, wissus tohs laudis fanemmoht un klausohtees, kas ar apfweizinaschanahm un luhgschanahm no mallu mallahm nahf. Gribbetu gan wisseem jauneem pawalstneekem mihsu sirdi rahdiht, bet daschi arri luhdsahs un luhdsahs, ko newarr doht. Tà it ihpaschi no Annoweres gan no feewischkeem gan no wihrischkeem wehl arweenu luhgschanas nahf, lai scheem wezzo kehnuu atstahjoht. Wezzo Kasseles kurfursti, kas arri atstaukà atlaists, ne weens neprassa atpakkaf. Ar Darmstatti arri meers nu irr faderrehts.

Ar landagu schogadd, kà rahdahs, kehniensch it labbi warrehs satikt. Leelais strihdinsch par walsis isdohschanahm tohp meera islihdinsahs; landaga kungi, kas lihds schim par to turneja, ka no waldischanas puffes bes landaga sinas naudas tappa isdohtas, irr uf kehina luhgschanu waldischanu atraisijuschu wakkà no wissas atbildeschanas par isgahjuschu gaddu rehkinumeem. Kai nu Deews dohd, ka uf preekschu wissu pee laika norunnatu un tad labbi warretu satikt.

Geksch landaga taggad spreesch un gudro, kà eeksch tahm jaunahm semnehm, ko taggad pee Pruhfchu semmes peeschkihruschu, wissas leetas laudim par labbu warretu eerikteht. Scho peeschkirtu semmu laudis paschi jau bijuschu pee Pruhfchu kehina. Kehniensch sohlijis, ka winsch scho semmu ihpaschas reltes un likkumus neaistiks, lai ne mas nebihkstahs, wianni appaksch Pruhfchu waldischanas dsihwohs labbaki, ka lihds schim dsihwojuschi; winsch pais gan effoht wezs wihs un winsch nesinn, woi Deews wehl tik ilgi winnam lks dsihwoht, ka warr iswest, ko sohlijis; bet winsch warr laudim appalwoht, ka winna dehs to, ko tehws sohlijis wissu uf mattu isweddihs.

Berlines awises raksta, ka eeksch Frankfurtes un Annoweres effoht atradduschu, fur Pruhfchu eenaid-

neeki bija wissu sawu padohnu farakstijuschu, ko ar Pruhfcheem, kad tee buhs uswinneti, darrihs. Wissu bija jau uf lankartu nosihmejuschi, kahdus semmes gabbalus Pruhfcheem kaves panems. Wissi dohmaja no Pruhfchu mantas baggati un trekni palikt. Bet arri augsti kungi warr peekrahpytees. Wianni neplindreja Pruhfchus, bet Pruhfchi winnus noplehja.

Wihne. Meera derreschana stary Estreiki un Italiu labbi uf preekschu weizahs. Leekahs, ka par leelakajahm leetahm jau satikluschi un wehl tik tahs majahs pahrunna; krepostes jau taggad tohp Italeescheem atdohtas un buhschoht Wiktor Emanuels drihs drihs uf Weneziju braukt un laudis apfweizinaht.

Franzuschu awises raksta, ka Italias prinzis Umberto buhschoht Estreiku prinzeffi prezzeht. Ne fenn wehl wezaki mattos bija un nu behrni jau prezzahs. Arre fur ahtri dusmas warr pahreet.

No **Barihfes** raksta, ka Napoleons wehl arweenu ar sawu wesselibu effoht sanizis.

Englante. Isgahjuscha gadda Englantes semme irr padarriti 135 fleplawibas grehki; no scheem tikfai 8 bija padarriti Londones pilfatà. Londone dsihwo lihds 3 million zilweki. Dikti drohschai dsihwofchanai waijaga buht eeksch Londones, ka uf tik dauds zilweku tik mas fleplawu. Pee mums dauds nedrohschaka dsihwofchana. 51 fleplawibas darbi bija padarriti no zilwekem, kas eeksch zitteem Englantes pilfateem dsihwo un 76 fleplawibas darbi no lauku laudim. — Geksch sakauschanas jeb fastrihdeschanas jeb atkal dserchanaà bija apfissi 279 zilweki. 2615 zilweki irr no sagleem islaupiti un 716 zilweki uf zellu no fleplaweem isplindereti. 470 reises pee ehlahm tihfcham irr ugguns peeliktis. 787 zilweki paschi feewim gallu darrijuschu. 44 tuhktoschi 908 masi sahdsibas grehki padarriti. 10 tuhktoschi 392 jehgeri, kas putnus tahdas weetàs schahwuschu, fur nau brihw schaut, fakerti no meschafargeem. Par wissam irr notesati 312 tuhktoschi 822 zilweki, 50 tuhktoschi 668 feewischki, tee zitti wissi wihrischki un behrni. Par 20 zilwekem spreede nahwes sohdu, bet tikfai 8 no scheem tikke galwa nozirra jeb pakahrti, tohs zittus eeslehdse zeetumà. Raut jel pee mums kaut kahds rakstijuschu wissus grehka darbus, ko laudis weena gadda padarrijuschu, faskaititu un isfluddinatu. Tizzu, ka pee mums sohdsibas un laupischanas darbi buhs dauds wairaf ka Englantè. Englantè tohs saglus fakerr, pee mums gudraki sagli, ka newarr wissus fakert.

No **Schweizeru** semmes raksta, ka zaur to nebeidsamu leetu jau wissas uppes pluhst pahf krassteem pahf. Dauds weetàs plawas un lauki wissai nopluhduschu. Daschà weetà zelli tà nopluhduschu, ka sirgam

fneds uhdens lihds wehderam. Leelas mohlas laudim feenu un labbibu dabbut.

Mexiko. Schurp un turp eefsch awisehm lassam, ka Mexiko keisers Maksimilians jau dohma sawu semmi atstakt, newarroht Mexikanerus waldiht. Keisers effoht pee saweem labbakeem un mihtakeem sullaineem un ministereem, augsteem kungeem, leelu blehdibu peenahjis, un par wissu Mexiko semmi ne mas newarroht tahdus wihrus dabbut, us kurreem warretu palautees. Keisereene ne neeka ne-effoht pee Frauuschu keisera isdarriuse. Maksimilianam gan waijadschs nahkt mahjas. — —

Bahr teem jauneem pagasta likkumeem preeksch Austruma juhrmallas gubernijahm.

Muhfu schehligais semmes tehws tai 19ta Webruari schinni gadda apstiprinajis jaunus pagasta likkumus preeksch Austruma juhrmallas gubernijahm, t. i. preeksch Kursemmes, Widssemmes, Jgganufsemmes un Sahu fallas, ko scho guberniju muischneeku-beedribas pehz augsta Keisera pawehleschanas faraktijuschas un las, zitti ar zitteem sanemti, wissahm juhrmallas gubernijahm weenadi eedohti, un nu pat isfluddinati wissas peederrigas wallodas.

Kad nu mihtee awischi lassitaji schohs jaunus likkumus lassijuschi, tad warreht dasch labs galwu krattidams pats pee sewim buhs dohmajis: atkal jaunus leetas! bet wai tad buhs labbas? Dasch labs buhs dohmajis: wai tad mums likkumu nau deesgan? un zitti buhs spreedusch, ka tapat bijis, tapat palizzees; tur ne kahdas leetas zittadi neisnahks, las papreekschu nebuhtu bijuschas.

Kahdas dohmas mannim firdi nahkschas, schohs jaunus likkumus lassoht, un kahdu labbumu pagastu laudihm es tur atrohn, te gribbu isteikt.

Kahdu pahdesmits gaddu starpä semmes-kohpeju dsihwe pahreleku apgreesufees. Wezzi klausibas-laike irr pagahjuschi un rentes (nohmas) buhschana, laudihm daudj wairak patihkama, wissas juhrmallas gubernijas eetaisijufees, un til ko schi rentes (nohmas) buhschana wiszaur eezelta, te atkal jauna leeta taisahs, prohti: fahk lungi pahredoht sawas semneeku mahjas fainneekem par dsintahm. Zil nu te leela starpiba starp wezzu laiku klausitaja fainneeku un starp tahdu, las sawu weetinu par dsintu nopirjis! Tur bij weenadi jaluhko, wai tiklai ne-eet atpakt ar lauku un ehku kohpschana, wai sirgu spehks ne-eet masuma, wai fainneekem maises netruhks. Gruhtos gaddos fain-

neeki wairak stattijahs us magasihnes flehti, ne ka us sawu paschu. Te bija no lunga sirgs jaluhdjahs, te ehdamais, te maise. Tahdi laudis nu arri jawalda un jamahza ka behrni, las sawu pahrtikschanu dabbu no tehwa un mahtes rohkahm. Bij kungeem jasinu par wissu, las laudihm waijadsigs, bij jadsenn fainneeki pee sawu paschu lauku apstrahdaschanas daschureis wairak ne ka us muischu nowaddeem; jo teem isliklahs, ka, las winnu rohka, tas effoht muischai par labbu pelnihts, gruhtha klausiba to atkal apehdichoht, ko Deems swehtijis. Rentineeki (nohneeki) nu ar sawadu duhschu pee maises pelnischanas, pee mahju kohpschanas taisijahs. Sahze laudis saprast, las pee winnu paschu labklahschanas geldeja, usmohdahs ta falkoht no meega, pazehla galwas, apstattijahs wisaplahrt, un, jo nu us preekschu eet ar dsihwi un jo tas laiks nu flakt, ka wissi mahju fainneeki taisahs us tam, sawas mahjas par dsintahm gruntehm usnemt, jo wairak arri pascham japroht sawu labklahschanu wehra nemt un pascheem sewi un sawu buhschana waldiht.

Tapehz waldischana, sawu pawalstneeku waijadsibas saprasdama, nu schohs jaunus likkumus zehlfese, pehz kurreem pagastu waldischana itt wissai pagasta lohjeklu rohkas nodohta. Pascheem nu jazelt sawi waldineeki, lam jasinu un ja-atbild par pagasta labbumu; pascheem japrassa no scheem waldineekem atbildschana. Bet wai tad tur kahds labbums pagasta lohjekleem? Spreeschat paschi, mihtee lassitaji, wai tur nau labbums papilnam. Kas pascheem rahdahs pats ustizams no paschu kahrtas beedreem, ne kahds zitteem patihkams, pagasta lohjeklus waldih, jo usraugu — jeb aprinka teejai ja-apstiprina wissi tee par waldineekem, las par tahdeem zelti un kurreem nau peerahdama tahda waina, las pehz likkumeem zilweku darra nederrigu gohda amatam. Sinnams, nu arri il weenam ja-apdohma pee waldineeku zelschanas, ka paschi derrigi, deewabihjigi, prahrtigi zilweki tai weeta zellami, ne tee, las to gohda weetu kahro, ne tee, lam tiklai mitte labba, bet darbu nau, ne tee, las paschi sewi neproht walditees, saweem kahrumem kalpodami.

Lai nu pee waldineeku zelschanas pa daudj leela wehletaju pulka ne-eetu ta, ka nepeenahks, tad pee pagasta sapulzinaschanahs nau wis peederrigi, ka pa wezzam, it wissi pagasta lohjekli, bet til ween mahju fainneeki, un no gahjeem (kalpeem) un zitteem pagasta peedshwodameem laudihm tee, las no saweem kahrtas beedreem par runnatajeem zelti, no 10 zilwekeem las pilnos gaddos weens runnatajs. Ja las kahdu reisi wissu pagastu sapulzinatu redsejis, ja las dsirdejis, zil nekahrtigi eefsch tahdas sapulzinaschanahs

walloda nomaldahs no ta zella, pa kuru tai buhtu ja-eet, ja kas dŕirdejis, ka tohs ween klaufa, kas if katrai labbai eerikte pretti turrahs, ja kas finn, ka lihds schim pee pagasta waldineeku zelschanaŕs tikkai zeenischana ko geldeja (jo zits zeenija laudis, lai wiinu zeltu, zits atkal, lai til wiina wahrdu nesauktu), tas teescham preezafees, ka muhsu jaunee pagasta liffumi tahdu ŕapulzinaschanohs eezehluschi, kur masaf lauschu starpå schi zelschana noteel. Un, lai ne-ecetu tå, kå lihds schim gahjis, prohti: ka pee tahdas pagasta ŕapulzinaschanahs tikkai tee ween fanahza, kam patikkahs iŕstaigatees jeb to deenu nowasah, tad strahpes nauda spreesa teem, kas bes ne kahdas taisnas aibildinaschanahs irr palikkuschy noht.

No scheem zellameem waldineekeem paschå pirmå weetå pagasta wezzakajs. Tam nu buhs uswehleta wiffa sinnaŕschana par pagastu, ta rohtås stahwehs wiffa pagasta manta, prohti: pagasta lahde, pagasta magasihne un tå jo pr. Zeels spehks schim gohda ammatam uswehlehts, bet arri leela atbildschana tam uslikta; tapehz schinni weetå gan buhs jazell wihri, kam gaischas azzis un deewabihjaschana un gohds ŕirdi, kas nekahro scho gohda weetu, bet kas to eerauga kå kahdu grubtu nastu, ko til ween ar Deewa palihgu spehs nest. Lai nu weenam nebuhtu ta nasta pa dauds ŕmagga, tad winnam peedohs klah, no pagasta ŕapulzinaschanahs zeltus preekschneekus, kas tam ihstemi palihgi buhtu. Pectiks wiffeem un to teescham warr teitt, ka Deewu nepecluhgdami un no Deewa swehteem wahrdeem palihga un padohma nemelledami tee ŕawu weetu nepildihs. Schee gohda ammati nu tohp zelti us trihs gaddeem, kå lihds schim wiffi pagasta waldischanaŕs ammati.

Jo nu leels tas spehks, jo leela arridsan ta lahrdinaschana grehzigeem zilwekeem, scho spehku kahdureis nekahrtigi walkah. Tapehz tee jaunee pagasta liffumi wehl zittu spehku eezehluschi, prohti: pagasta weetneeku pulku, kas, arridsan no pagasta ŕapulzinaschanahs zelts, if gaddu nems pretti wiffus reŕkinumus no pagasta wezzakaja, ko tas, pagasta mantu waldidams, buhs weddis. Schim weetneeku pulkam arri jaspreech pahr wiffu pagasta-mantu un pahr wiffahm eeriktehm, kas no pagasta eezeltas un no pagasta uŕturamas; tas spreedihŕ, kå pagasta nodohschanaŕs buhs eedsennamas, wai no galwahn jeb zittadi, un arri ŕuhdsibas, ko kahdi pagasta lohzeŕli pahr ŕaweem waldineekeem dehmatu preekschå nest, ja teem rahditohs no winneem pahrestiba notikkuse, no schi weetneeku pulka klus peenemas, bet tahdå wihŕe, ka winsch tahs ŕuhdsibas ismeklehs un tikkai tad usraugu teesai nodohs, kad buhs atraddis, ka tur pateesi maina buhtu pahr ko teel ŕuhdsiehts. Lai nu tahdå pagasta

weetneeku pulkå ne kad tahdu lohzeŕku netruhtu, kam tahs wajadŕigas darriŕschanaŕs buhtu sinnamas, tad if no gadda trescha dalka atkahpjahs un no pagasta ŕapulzinaschanahs tai weetå jauni lohzeŕli zellami, ja tee paschi no jauna nekluhŕt zelti, tå, ka wiffadi diwi dalkas arweenu paleek no wezzeem ta pulka lohzeŕkeem.

Bet kas tad nu buhs ar pagasta teefahm? kahdas tad nu schim us preekschu buhs darriŕschanaŕs? Masaf darha sinnamas buhs, jo wiffa waldischana pahr pagasta mantu un pagasta labklahschanu tahm taps atnemta, wiffa sinnaŕschana pahr palizejas leetahm arridsan. If ween ŕuhdsibas un ŕrihdinås, kas pagasta lohzeŕku starpå zellahs un ko paschi ŕawai pagasta teesai gribb preekschå nest, tahm buhs jaspreech, un ja no pagasta waldischanaŕs kahdas palizejas-leetas winnam klus usdohtas, tad tahm peenahkfees tohs ismekleht un, wai sprees, wai us augŕtaku palizejas teesu nodoh. Ka nu schi labba eerikte, to wiffi teefas un teefas-loetu prattigi ŕalka, prohti, ka teefas spreedjeem nau ne kahda dalka gar waldischanaŕs un palizejas darriŕschanaŕm. Arri mehŕ ar Deewa palihgu atraddisim, ka buhs labbi, kad teefas-lohzeŕkeem zits ne kas nebuhs jadarra un ne par ko zittu nebuhs jassin, ka tikkai pahr taisnibas ismekleschanaŕs un teefas spreeschanaŕs. Sawadi schirfees ar teefas spreedumeem, kad pagasta teefahm jo prohjam teefas-deenas nebuhs jadarbojahs ar galwas naudu un magasihnehm, ar strahpes-naudas eedsichschanaŕs un lohŕchu wilkschanaŕs un tå jo pr. Newillfees wairŕ teefaschanaŕs pa mehnescheem un pa gaddeem, bet spreedumi ittin ahtri notiks.

Weena leeta nu gan zitteem ihŕti nepatiksfees, prohti ta, ka nu dauds wairak lohnes buhs jamalŕa pagasta waldineekeem. Teesa gan, ka maksaschanaŕs wairofees, bet labba leeta, labba nauda. Muhsu augŕta waldischana, lai masu pagastu lohzeŕkeem ne-ŕsnahtu pa dauds leelas tahs nodohschanaŕs, irr wehlejuse wairak masu pagastu lohpa ŕalikt, tå ka no 2 jeb 3 maseem weens leels pagastŕs isnahtu. Zeelam pagastam ta ne kahda grubtiba, jo us pulku dwehselehm isdallita, arri pat labba lohne, ko ŕaweem waldineekeem maksahs, ne-ŕsnahtŕs til leela, ka pagasta lohzeŕli to nespehtu maksah.

Lai nu Deews tas Kungås schohs jaunus liffumus, ko muhsu schehligais Keisers semmes-kohejeem par labbu dewis, pee teem swehtii, ka tee augtin pee-augtu eelŕch wiffadas labklahschanaŕs un taisnibas, pehz gudra Sihraŕa wahrdeem: „Kas to Kungu bihstahs, tee atraddihŕs to teesu, un leek to taisnibu spihdeht kå kahdu swezzi.“ (Sih. gudr. gr. 32, 16.)

Dascha.

(Belgumē.)

Raut gan feewas schehliga kleegechana Turgetschewam sirdi dikti satreeza, winsch pa wissu to laifu bij tikkai klausijees; bet nu sweschineeze atgreesa gihmi prett winnu, gribbedama patlabban pa durwihm iseet. Peepefschi winsch galdu apgahsdams, tà ka puddeles un glahses skannedamas semmē nokritta, skrehja winnai klahstu issaukdamees: „Dascha! manna nabbaga Daschinka!“ Ar skannu uskleegechanohs no leela preeka mettahs Daschinka winna rohkās, bet tomehr no tam pahwarreta slihdeja drihs bes atmannas ar raudadamu behrnu pee Turgetschewa kahjahm.

Krohd sineeks un krohd sineeze nu zittadā prahtā ahtri steidsahs nogihbuschai palihgā, kas jau pehz ne zil minutehm atkal azzis adarrija un luhkojahs pehz sawa mihtaka.

„Deews effi slawehts! tad taschu newaid sapnis!“ issauzahs Dascha preeka affaras raudadama. Gawi ledams nu laimigais Turgetschews turreja mahti un dehlu apkamps un speeda tohs pee sawahm kruhtihm. Bet kad dsirdeja, ka Daschinka ar behrnu jau wairaf ne ka deenu ne ko nebij baidijuschi, tad ruhktas affaras noritteja pah winna waigeem. Ar bahrgeem wahrdeem un sawu kantschuku wizzinadams winsch dsinna krohd sineekus, kas nu isliklahs til gohdigi un paseemmigi, to labbako meelastu pagahdaht, kahds til ween krohgeli dabbujams.

Behz brihscha Turgetschews sehdeja pee baggati apklahta galda sawu issakluschu dehlinu klehpi turredams un ehdinadams; winnam blakkam sehdeja Dascha, ar affaru pilnahm azzihm smaididama, ar weenu rohku laimigu tehwa apkamps un ar ohtru patte ehidama, drihs tehwa drihs atkal behrninam kahdu kummosu pasneegdama.

Turgetschewa azzis laistijahs preeka affaras, drihs behrnu, drihs atkal mahti pee sawahm kruhtihm speedis, winsch tohs faldi nobutschoja. Kad mahte ar behrnu bij labbi pahduschi un krohd sineeze ar steigchanohs wissu waijadstgafahs drehbes bij apgahdajuse, — tad Iwan luhdsu Daschinku, lai pastahstoh, kà schinni weeta atnahkse un kà tahdā leelā nabba dsibā krittuse.

„Al mans Iwan,“ winna runnu sahla un azzis atkal pildijahs ar affarahm; „esmu dauds — dauds zectuse. Kad Tu no mums schlihtrees un us sawu tehws emmi aisgahji, mans tehws dewahs us Podoliju tur wehrschus eepirkt, ar ko labbu grassi zerreja nopelnit. Es tehwa pawaddiju un dohmaju Dewi woi nu zellā fastapt jeb wehl Tawā tehws emmē atrast. Wezz-Konstantinowā atschlihbros no sawa tehwa un steidsahs ahtri — ahtri us preekschu; atnahzu gan lai-

migi Tawā sahdschā un jautaju pehz tewim; bet to dohma, mannu behdu un baidu! kad dsirdeju, ka Tu jau preeksch kahdahm neddelahm effoht aisgahjis.“

„Kapehz tad negahji pee manna tehwa, winsch mannu feewu un behrnu buhtu labpraht usnehmis?“ jautaja Iwan.

„Taws tehws — bij zeets wihrs,“ atbildeja Dascha bischi eaturedama; „winsch manni aisdinna no sawahm namta durwihm, sawa manni leelu kleijonu, krahpneezi. Tad winnu luhdsu, lai jel apstattahs muhsu behrnu, Tawu Iwanowitschu, kas — tà saktoht — kà rihts un wemts Tewim lihdsinajahs, gribbedama zaur tam winna zectu sirdi atmihkstinaht; bet winsch manni wehl turklaht issnehja un — aisslehdsja sawas durwis. Kahda lihdsjeetiga atraitne manni usnehma un tur nu Dewi gribbeju sagaidiht.“

„Nu — un kapehz tad tur nepaliffi? Dewi jau bij til dauds naudas, ka ne kad nebij truhkums Jareds, bet Tu baggatigi wareji istift!“

„Tà nu bij gan; tomehr pehz kahdahm deenahm, kad pee tahs atraitnes biju eekohretejusees, Taws tehws laikam bij ko dabbujis dsirdeht no tahs naudas, atnahza pee mannim, raudsija sawu pirmaku bahdsibu un dusmibu ar saldeem wahrdeem atkal apklaht un sinaja manni peerunnah, lai pee winna nahkoht dsihwoht. Neustizjeschanahs bij man swescha leeta, tad deht paklausiju winna luhgschanu; bet jau ohtrā deenā man waijadseja winnam atdoht to ahdas mazzinu ar wissu naudu; ta effoht winna dehla mantiba, tà winsch fazzija; — bet manni ar mannu behrnu — winsch atkal istuhma no sawa namma!“

Kahdu brihtinu palikkahs wisē kluffu, til ween Daschkas kluffa raudschana bij dsirdama. „Stahsti tahlak!“ issauzahs Turgetschews sapihjis un peeri farauzis.

„Nu wairs newarreju palikt Tawā sahdschā, es gahju ar mannu behrninu prohjam un gribbeju nokluht Dialistokā, zerredama Dewi zellā fastapt un ja nē, tad atpakkal dohtees pee manna tehwa. Bet al, mans behrns palikka til lohti flims, ka zellā man bij ja-apstahjahs, un kad beidsiht puisens atwesselejahs, bij tikkai preeksch mannim un manna behrna wehl luppatas, ar ko warrejam sawu kaitumu apsegt. Tà atnahzu lihds scheijen; manna nelaimē arween tappa leelaka, jo nu esirgu leelā flimmibā. Nu man nebij wairs neds naudas, neds drahnu; breefmigā karsoni man bij jagull us plahneem salneem, sawu no badda raudschu behrnu usluhkojoh, tà ka kahds ubbags sawu kummosu maifes no lihdsjeetibas ar winnu dallija un . . .“

„Deesgan, deesgan, negribbu wairs dsirdeht tahdas breefmas, manna nabbaga, salda Daschinka!“ Turge-

tschews winnas wallodà eekritta. „Dohmaju gan, es Lewis deht dauds behdas un breefmas esmu zeetis, bet Tu tuhstosch reis wairak effi zeetuse.“

„Es Lewi atkal atradduse, mans Iwan,“ fazzija Dascha winnu apkampdama, „un nu atkal wiss labbi un wissas breefmas aismirstas.“

Rahdas deenas atpuhtufchees un Turgetschews no klahbaka pilsehtina drehbes un labbu ohrmanni bij apgahdajis, dewahs atkal ar feewu un behnu us sawu teh'w'semmi. Sahdschà atnahkufchi atradda Turgetschewa mahju pahrtaisitu un jauki apkohptu. No wissas mahjas buhschanas bij mannam, ka tè pahrtikufchi laudis mahjo. Turgetschews lilla Daschkai ar behnu durwju preekschà pagaidiht un pats dufmu pilns atwehra durwis un eegahja eekschà. Bet tehwu us mirschanas gultu eeraugohht dufmas drihs nosudda. Tehws wehl pafinna sawu dehlu un aizinaja winnu pee sewis. Iwan's pee gultas zellòs nomettees d'firdeja tehwu kluffam peedohschanu luhdsotees; mirdamam arri labpraht peedeewa to noseegumu. Tad tehws fwehtidams pazehla rohku prett sawu dehlu, kam blakkam arri Dascha bij zellòs nomettusees, un ar wahju balsi runnadams sehohs abbus fwehtija. Wehl reis firmgalwis atplehta sawas azzis, smaididams u-luhfoja sawu dehlu un weddeflu un tad — aismigga.

H. D. B.

Padohms bischu kohpejeem.

To zettorideenu pehz Jehkabeem dabbuja no bischu kohka pirmus behnus; nedeklu pehz tam kohks islaide ohtrus behnus. Ne sinnadams ko ar tahdeem wehla-jeem behrneem darriht, es tohs eeliffu jaun-mohd-kasta, ko sawz D'sirzon kasta. Geksch kastes lihstinneem es eelippinaju faufus waska gallus un tahs bittes kreisis ar zukuru un meddu barroju. Pehz 3 nedeklam es to kasti attaisiju wallam gribbedams redseht, ko tad tahs bittes buhs fanessufchas. Es atraddu ka tanni ihfà laikà bittes bija wissa to ruhmi, kas preeksch pirma gadda teek atstahs preeksch peestrahdaschanas, bija peenessufchi pilnu ar meddu, tà ka warr zerrecht, ka bittes ar sawu fanestu meddu seemà pilnigi pahrtiks. Es jaw preeksch 2 gaddeem biju to D'sirzon kasti lizzis ustaisiht, bet ne eedrohshinajohs tur bittes list eekschà. Nu pats esmu isprohwejis zil labbas tahdas bischu mahjas irr, un warru katram to padohmu doht, tahdu kasti list ustaisiht. Tahs kastes warr dabhuht redseht Jelgawà pee zeeniga Razinski grafa, pee dascha bischu kohpeja un arri pee mannim. Bet ne leezeet tahs kastes ustaisiht no laut kahda prasta lauka dischlera; schee wihreli ne spehj tahdu leetu ka wajjadfigs ustaisiht. Ta manna irr no tahda prasta

dischlera taifita, un es ne sinnu ka es sawus bittes seemà paglabbaschu, ka ne isfalst; wissur schkirbas un zaurumi. Kas labs bischu kohpejs irr, tam es arri warru muddeli doht, ko draugs mannim no Wahzsemmes atweddis; pehz scho muddeli ittin weegli tahdu kasti warr ustaisiht. Dalbes mahzitajs.

Kà deen'widdus Sprantschu semmè bruhthganu ar bruhthi saderrina.

It retti ween kahda meita fahdschà paleek neisprezeta. Bruhtgans flawe sawas stipras rohkas preeksch strahdaschanas un sawu buhdu preeksch dshwofchanas. Bruhte atkal flawe sawu labbu, wesseligu seiiju un lauku darbu praschanu. Par puhru winna dabbu lihdsi weenu flauzama gohwi un tahs drahnas, kas winnai muggurà, wairak itt ne ka. Rahdam reisneekam trahpjees pee tahdas saderrinaschanas klaht buht, un tas par to tà raksta: „Bruhtgans nomannija, ka bruhthi nebija jaunus kurpes, bet weenà weeta zauras, tadeht apdohmadamees ka tam pehz kahsahm buhs japehrt kurpes, winsch tuhdaht to bruhthi pahrmetta, ka kurpes essohht eeplichufchas un gandrihs saderrinaschana buhtu isputtejuse. Bet kad bruhthi tam gauscham patikka, to leetu tà islihdsinaja: ka preeksch jaunu kurpu pahra bruhthgans apnehmahs weenu pufsi un bruhthes wezzaki to ohtru pufsi naudas doht. I—i.

Wihklas usminneschana no Nr. 34.

Urrajs tihrumà.

G. F. S.

Jauneklis pee straumes.

1.

Pee leelu straumi nostahjis,
Kahds jaunekliss to jautajis;
„Ut falki mihla straume man,
Kà warri tu scho zellu gan
No tahlahm fweeschahm semmehm nahkt
Un wissu kas tew preekschà mahkt?!
Pahr kalneem, mescheem, krahmineem
Us preekschu tapt, ar krahjumeem.

2.

Es daudfreis scheitan atnahku,
Un tawu gahjum' noskattu; —
Tad ikreis sirds man issakla:
Tew uppit' leela gudriba!
So tu ar pilnu krahjumu
Ar ween' eij sawu gahjumu;
Ne weens irr kas tew traueht warr
Neds tawu zellu dambeht warr. —

3.

Gan daudi reis rohnahs prahkneeki,
 Kas schkeetahs gudri zilweki;
 Tee ranga aistah tawu zeff,
 Laj no tew winneem laime seff.
 Tee augstus dambj' un fluhfchas darr,
 Un publejahs ar leelu warr;
 Ar winneem daschreis isdohdahs
 Un labba laime atgaddahs.

4.

Bet tomehr tawu gabjumu,
 Un tawu leelu krahjumu,
 Ar sawu spehku nepaspehj,
 Un apturreht tew newarehj';
 Tik leelaku tew sakrahja
 Ta tawu spehku wairoja.
 Ik reis kad tew' usluhkoju,
 Tad sawa sirdi dohmaju:

5.

Kaut sinnatu to padohmu,
 Kas tewim darra wairumu,
 Es labpraht to arr peenemtu,
 Laj arri naudas makfatu;
 Ne meefas spehkus taupitu,
 Neds es labprahtu gulletu.
 Nu fakki mihla straumina,
 Kur rohnahs tew schi mantina?!"

6.

Nu straume schim atbildeja,
 Un ar scheem wahrdeem remdeja
 To sirdi mihla jaunekla,
 Kur augstprahntiba mahjoja:
 „Es semmiup', semmiup' dohdamahs,
 Bet ne us augfchu weldamahs.
 Neds, ta es tohpu leelaka
 Un sawa spehka stipraka.“

M. R—r.

S l u d d i n a s c h a n a s.

Kad es no Rihgas atnah-
 zis **Bauska** un schē **an-**
deles-kantori preefch wiffadu **lauku-**
augku, ka: linnu, linnu-sehflu,
 iffkatru labbibu, u. t. j. pr., pirkfchanas
 esnu eeriktejis, tad es luhdsu wiffus
 tohs, kam tahdas sehklas woi labbiba
 preefch pahrdohfchanas irr, pee man-
 nim peenahst; jo es apfohlu labbu
 maksu un gohdigu apdeeneschannu. 1

W. Dannemann.

Pee mannim appafschrastita us to
 labbako schee darbi tohp isdarriti, prohti:
 wadmalla tohp welta, affoti uskassiti,
 degadeerehts un schekrehts; willaina,
 bohwillaina, sibdes un andekla drab-
 nas pehz jaunatahn pehrwehm pastab-
 wigi tohp pehrwetahs un apdruckatas it
 ka katram patihl, un arri tapat no jau-
 nahm ka arri wezzahm leetahm wiffi
 plekki tohp isnemti. Wiffus tohs dar-
 bus par lehtu maksu peenemfchu un ap-
 fohlu gohdigu apdeeneschannu. Es dsh-
 woju manna pascha nammā Jelgawā,
 Ratrihnes eelā Nr. 4. 1

J. Ahlström.

!! Pasaudehts !!

Zuttschunmischas (Gbelgundes) fain-
 neefam Beitleram tanni 291ā Zuhst
 f. g. Kalnamuischas tirgū pasuddis
 tumfchas ahdas denkelfuks ar 649
 rubl. daschadās leelās un masās silber-
 scheinēs. Gohdigs atraddejs tohp luhgts,
 to atrastu denkelfuku pret peenahkamu

pateizibas maksu nodohst Dohbeles
 pagasta-teeftā. 1

Palzgraves muifchas
 sirgu un tohpu tirgus,
 pee **Beckera** frohga un Dohbeles leel-
 zetta, tohp il gaddus tai pirndeena pehz
 Jelgawas Mahras tirgu noturrehts, ta-
 deht schinni 1866tā gaddā to noturrehts
 12tā **Septemberi**. 2

Lamberta tirgus

Leel-Behreses dsimtsmuifschā schihdu sweht-
 ku deht schogadd no 17tā us 22tru
Septemberi pahrzelts. Rinnehts tir-
 gus taps 21mā buhwehts un 22trā
 Septembert noturrehts. Bikketes preefch
 schenkleschannas il katram pascham ja-pa-
 gabda. 1

Kahds jauneklis, kas Jelgawas
 kreisflohla gabjis un kam irr labbas
 floblas attestates, **melle** labdu **deene-**
stu woi pee kahda skrihwera par pa-
 lihgu jeb arri zittur kur un tadeht par
 scho jaunekli lai peeprassa Jelgawā,
 Latweeschu awifchu nammā. 2

Masās affis uskrantu faufu alfschnu,
 preefchu un eglu maksu lehti pahrdohd
 Jelgawā, Rattoku eelā sakajā bohde, 2
J. S. Jacobsohn.

U. G. Klapmeiera
 maschinu bohde, Rihgā Sinder-
 eelā Nr. 2,

par wifsehtako tirgu dabujami: feeti
 preefch linnu-sehflu tihrischannas un gat-
 tawas maschines. 4

Deenesta-wihru kantoris „Ekspress“

un

deenesta famekleschannas weeta

Rihgā, leelā smilfchu eelā Nr. 9.

Wiffem gohdigeem deenesta-kandihm par labbu, lai wiini ahtri labbas
 deenesta-weetas atrohd, irr pee deenesta-wihru kantora „Ekspress“
 taggad arri weena deenesta-famekleschannas-weeta eezelta.

Tadeht wiffi tee, kas weetas melle, ka lufschერი, fullaini, Fehlf-
 chas un istabas meitas, lai jo schiglaki schē peeteizahs, kur wiini ahtri
 maife tiks. Turklahst teef tuhst peemimehts, lai gawras laiku kawedamas
 istahstischannas nebuhtu, ka passī un attestati no pehdigeem deenesta-lungeem
 japeenefs. Kas lihds schim wehl nebuhtu deenesta bijuschi, tee lai isluhdahs
 weenu sismi woi no pagasta-teeftas jeb no paschtameem lungeem.

Par wiffu publiku ne waitak ka tik 25 fap. sudr. n. il katram deenesta-
 mekletajam buhs jamakfa. 10

U. G. Klapmeiera maschiinu bohde,

Rihgâ Sinder-eelâ Nr. 2,

ir dabujami: tšugguna krusti no 3 libdi 150 rub., Bahsemmes arkt, wahgi, buffes, pullstenu dumas, laktas, plihes un gattawi kehki, linnu machines ratti. Wiſſadi kappara katti preeksch ehdeena wahrischanas, tehkatli, kastroki un stempeleti stohvi. Wiſſina kastroki, plettiſjeri, meeseri, fakturi, abukeni, stempeleti besmeri un dands zittas leetas. 4

Tee Kurfemmê un Wiſſemmê no dands unischaſu uſſlawetee ſkunſtigi ſatſitee mehli preeksch laulu ſubdoſchanas, ſo ſanz

Superphosphat

un ſas dobd baggatus auglus plaut, ir pee mannim appaſſchraſtita atkal dabujami eekſch maſſeem. Skaidrakas ſinnas par to, ſâ un uſ lahdu wiſſi ſchee mehli uſ lauka ja-iſſaiſa, warr dabuht tai magasſhne no 2

B. van Dyk,

Rihgâ, Sûnder-eelâ Nr. 11, Eeſta nammâ.

Uſaiſinaſchana parradneekeem un mantineekeem.

No Rihgas pilſhehta kirſpehles teefas wiſſi tee, ſam pee Rihgas pilſſehta Dlleimuiſſas nomitruſcha arrendatera **Zehkaba Rugga** atſtahtas mantas ſant lahdas parrada jeb mantas praſſiſchanas buhtu, tohp zur ſcho ſluddinaſchann uſaiſinati, **wena gadda un feſchu neddetu laika**, wiſſwehlaſu libdi 3 ſch o Septemberi 1867 gaddâ pee wirſu peeminnetas teefas woi paſcheem jeb zur weotneekeem ar ſolmaktehm peeteiſtees un ſawas rektes ſkaidri pehz liſſumeem peerabdiht; jo zittadi pehz notezzejuscha laika ne weens wairs netaps preekschâ laifts nedſ klauſiſhts, bet pee meera atraidiſhts. 3

Rihgâ, tanni 22trâ Auguſtâ 1866.

Rihgas kirſpehles teefas appaſſchraſtſ.

Stempeleti miſſina besmeri no wiſſada leeluma, engelſchu ſmehdes = laktes (Amboſe), ſkruhwiſtiki un ſahgi teek pahrdohi leelumâ un maſumâ

Rihgâ, Engelſchu magasſhne, Schweinfurtha nammâ, pee zittahrtejem ſemmeswahrteem no 2

A. Th. Thieſs.

Wiſſeem Kurfemneekeem bet it ihpaſchi lauzineekeem par ſinnu.

Jau iſgabjuſchâ gaddâ Zums miſſeem preekschu pahrdewejeem, labbeem draugeem un paſſſtameem eſmu ſunnamu darriſſis, ſâ es wairs ne-eſmu eekſch Bajar lunga ſantora darriſchanahm, ſur es 17 gaddu laika winna aadeles darriſchanas Zums wiſſeem miſſeem draugeem, katram pa prahiam, zit ween ſavrattu un warreju eſmu ar gohdu un leelu weddis; ſchinni uſtizzibâ es wehl ſchim briſſſcham eedrohschinajohs Zums miſſeem draugeem un paſſſtameem ſunnamu darriſſit, ſâ es ſchogadd tâpat kâ pehrn gaddâ eſmu **Zelgawâ tami leelâ engelſchu Mitchell** lunga ſantori, tanni jaunâ leelâ nammâ it klat ahrpufſ **Annas wahrteem**, ſam tas uſwahrds: pee „**jauneem brahſteem**“ par andeles weddeju un preekschu pirzeju. Luhdu Zuhſ wiſſus ſawus weznus un jaunus draugus it miſſi to libdi ſchim man nowehletu gohdu un uſtizzibu jo probiam uſ preekschu ſchinni jaunâ andeles nammâ ne-atraut un apſchlohs Zums ar wiſſu uſtizzibu to dabrgalo tirgu, it ihpaſchi par ſehlahm, linneem kâ arri par zittadu labbibu ittin pehz Rihgas tirgus maſſaht. Turklaht wehl Zums ſinnamu darru, ſâ mehſ wiſſadas ſurtes ſahli muzzahm un puhreem, rupjo balto, ſmallo balto un ſarkano ſahli ar ſuaggu mehru — un illes muzzahm un laſteem ittin pehz Rihgas tirgus pahrdohſim. 3

Buſch.

Tabbibas un prezzu tirgus Rihgâ tai 27. Auguſtâ 1866 un Leepajâ tai 9. Zuhli 1866 gaddâ.

Maſſaja par:	Rihgâ.		Leepajâ.		Maſſaja par:	Rihgâ.		Leepajâ.	
	R.	S.	R.	S.		R.	S.	R.	S.
1/3 Iſchetw. (1 puhru) rudſu . 210 libdi	2	20	3	—	1/2 puddu (20 mahrz.) djelſes . . .	1	—	1	10
1/3 " (1 ") ſweeſchu 425 —	4	50	4	—	1/2 " (20 ") tabaka . . .	1	25	1	30
1/3 " (1 ") meeſchu 190 —	2	—	2	—	1/2 " (20 ") ſchiktu appinu	—	—	4	—
1/3 " (1 ") anſu . 110 —	1	20	1	30	1/2 " (20 ") ſchahw. zurh. gall.	—	—	—	—
1/3 " (1 ") ſirru . 300 —	3	25	—	—	1/2 " (20 ") trohna ſinnu .	2	85	3	—
1/3 " (1 ") rupju rudſu miltu	2	30	3	50	1/2 " (20 ") brakka ſinnu	1	30	1	80
1/3 " (1 ") bihdeletu 300 —	3	50	4	—	1 muzzu linnu ſehllu . 12 1/2 rub. libdi	14	—	—	—
1/3 " (1 ") " ſweeſchu milt.	4	75	5	—	1 " ſittu . . . 13	—	—	13	50
1/3 " (1 ") meeſchu putraimu	3	25	3	80	10 puddu ſarkanas ſahls . . .	6	25	7	—
10 puddu (1 birkawu) ſeena 500 rub. —	5	50	4	—	10 " baltas rupjas ſahls . . .	6	25	6	—
1/2 " (20 mahrz.) ſweeſta 525 —	5	50	5	—	10 " " ſmalſas ſahls . . .	6	—	6	—

Atbildedams Uwiſſchu appahdatajs: Th. Kupffer.

No zenures atwehletis. Zelgawâ, 29. Auguſtâ 1866 gaddâ. Nr. 125.

Druklahts pee J. W. Steffenhagen un dehta.

(E klat peeliſſums: **Basnizas un ſkohlâs ſinnas.**)

1. September 1866.

Basnizas un skoblas sinnas.

Weens Kungs, weena tizziba, weena kristiba.

Jaunas sinnas.

Behz suhras, gruhdas zeeschanas preezigi eefsch ta Kunga irr aismidsis tanni 2. Augustā pulksten pus-peezōs pehz pusdeenas Straupes draudses mahzitajs, zitreis Balmeeres aprinkā prahwests Boldemar Friedrich Sielmann. — Tanni 9. Augustā schi pasemmiga Deewa=kalpa mirstamu meesu glabbajuschēi semmes klehpi; bet tai nemirstamai dwehselei, kas, no dauds fahpehm atraifita, nu irr aishajuse tanni meerā, kas Deewa laudihm wehl atleekahs, mehš preezigā tizzibā pakfalskattamees un winnai to faldo meeru neskluscham, ko winna nu bauda pehz gruhdas zihnischanahs. Bet kluffam arri mehš nopuhšchamees: At kaut es buhtu debbesis! —

Kandijas fallas eedshwotaji peederr pee Greeku-Kattotu tizzibas un stahw appalsch Turku keisara waldibas. Kandijofchi taggad dumpi zehluschi, jo wiini gribboht wallā tikt no Konstantinopeles leelaja bifkapa, kas no Turku keisara tohp eezelts, un fahrojohht fabeedrohtees ar faweem tizzibas beedreem paschā Greeku-semmē. Mahdahs, ka Kandijofchi nezere tik ween ar pascheem Greekeem faweenotees appalsch weenas basnizas waldischanas, bet ka labpraht pawiffam paliktu par Greeku kehina pawalstneekem. Greeku kehinsch par scho leetu gramatu laishoht pee wisseem leelajeem Ciropas waldineekem. Greeku karra=luggi un arri weens Sprantschu karra=luggis effoht aishraukuschēi us Kandiju. —

Kasana drihs pirmo reis buhschoht sanahkt wiffi kreewu historijas un literaturas skohlmeisteri us konferenzi. —

Sprantschu=semme, Longschampā weens swaigschnu=prattejs tanni 6. Augustā pee debbesim usgahjis to 89to maso planetu (gahjeju swaigsnī), ko winsch eeraudsijs staep teem abbeem leelajeem planeeteem Mars un Jupiter. —

Kā tu sawam behrnam eemahzi lassihht?

2.

Kas gribb labbi mahzitees lassihht, tam jamahzahs, kā tee bohkstabi skann un kā wiini falikti kohpā, winnam jamahzahs bohksteereht (pehz wahrdineem faukt). To gan muhsu behrni mahzahs, bet tā kā wiini tohp mahziti, ta bohksteereeschana winneem irr pirmajs krusts un no leela puhlina winneem irr mas augtu. Muhsu

puffe wiffi behrni mahzahs no wezzas Ahbezes, kas 1796tā gaddā pee Steffenhagen Jelgawā drukkata. — Es scho gramatinu negribbu smahdeht; jo irr labbi, kad behrni jau jaunās deenās lassa tohs swehtus katfiffa gabbalus un tahs luhgšchanahs; tomehr schi gramata nau labba Ahbeze. Pirmā lappā, kur tee farkanee wahrdini stahw, jau dascha leeta rohnahs, ar ko behrni parwelti sawu galwu lausch; jo stary teem bohfstabeem irr arri schēe: c, ch, q, v, kas Latweefchu wallodā ne mas nau wajjadfigi. Dhtrā lappā zitti skannigi bohkstabi irr falikti kohpā ar neskanigeem, laj behrns mahzahs zittas sillabas issaukt; bet zil tur irr sillabu? — Es arri wehl ne-esmu redsejis, ka kahds behrns scho lappinu buhtu lassijis; bet kad behrns bohfstabus sinn, tad eesahht ar to „swehto luhgšchanu.“ Bet kā winsch lassa? Te-a=ta, es-we-a=fweh, te-a=ta, el-u-a-ge=luhg, es-ze-a-a=fcha, en-a=na. — Bet nu ik kates reds, ka winnam wajjadsetu tā lassihht: Te-a=tea, es-we-a=efwea, te-a=tea u. t. j. pr.; jo tā tee wahrdini faskann, ko winsch irr fahzis. Tomehr winsch tā nedrihkt lassihht, un zaur to behrns fawā galwā paleek ittin dumfch. Tahda bohksteereeschana nepatihkt neds behrnam neds mahtei, tapehz drihs eesahht wiffus wahrdus kohpā lassihht un lassa tik ilgi, lihds kamehr wahrdū pasihht, bet tahs wahrdū dallas (sillabas) nepasihht un tapehz fweeschus wahrdus nemahkt lassihht. D. P.

Wifinsleezineeks Zahnis Gufs.

5.

Kad us to weetu bij nahkuschēi, kur gribbeja winnu fadedsinaht, tad Gufs nomettahs us faweem zekkeem un sawas azzis pazehlis ar skaidru balsi fazzija: „Gefsch Lawas rohkas pawehlu es sawu garru, Tu effi manni atpestijis, Kungs, Tu stiprajs Deews tahs pateesibas!“ (Dahw. ds. 31, 6.)

Kamehr Deewu luhdja, tas papihra-krohnis ar tahm wella bildehm bija nokrittis no galwas; — tee fulaini fazzija: „Leezeet winnam atkal wirsū, lai fadegg ar wisseem teem welleem, faweem kungeem, kam winsch kalpojis.“

Gufs atkal luhdja: „Kungs Jesus! es labpraht gribbu zeest scho breefmigu un fahpigu nahwi, Lawas swehtas preezas-mahzibas deht; bet peedoht manneem cenaidneekem, ko tee pee mannis noseeguschēes.“

Kamehr wehl tà luhdſa, jau tas kuhrfirſts pawehleja teem bendes-kalpeem, winnu ſagrahbt un trihs reis ap to ſahrtu weſt. Kad to bij darrijufchi, tad Guſs gribbeja redſeht ſawus zeetuma ſargus. Mizinaja ſchohs un teem ſazzija: „Manni mihtee! es jums no firſs pateizohs par wiſſu labbu, ko juhs man parahdi-juſchi; jo juhs mauni tà ſawu brahli turrejuſchi, ne wis tà zeetumneeku. Uu es jums apleezinaju, ka es paſtahwu ſtipri tizzedams eekſch muhſu Peſtitaja; Winna wahrda deht es labpraht zeetiſchu ſcho nahwi, un es zerreju, wehl ſchodeen paradihſe ar winnu buht.“

Nu tee bendes-kalpi winnu atkal ſanehma un uſ feſchahm weetahm winnu ſtipri peefeſhja ar ſaſlazzinatahm ſchnobrehm pee meeta, ko bij eespraudufchi. Par nejauſchi azzis winnam bija greeſtas uſ rihta puſſi; — tad zitti brehja, laj greeſchoht uſ wakkara-puſſi, un teem bendeem bija tà darriht. Ap kaflu winnam aplikka ſarubſejuſchu kehdi. Kad to redſeja, tad ſazzija: „Manſ mihtlajs Klungs un Peſtitajs ar dauds zeetahm un grehtahm kehdehm irr ſaiſtihts mannis deht, tà tad nu man kauns buhtu, winna wahrda deht ſcho kehdi paneſt?“

Tee bendes-kalpi ſahja to ſahrtu ſakraut. Appakſch lahjahm ſalikka dauds ſaufus ſarrinus, wis apkahrt malku un ſalmus ſakrahwa lihds kruhtihm. — Bet pirms ugguni peelikka, peejahja tas kuhrfirſts Ludwigſ un wehl weens leeklungs un uſ Guſſu runnaja, laj jel ſawas mahzibas aſſauzoht un ſawu dſihwibu glabh-joht, kamehr wehl laiks.

Guſs ar ſkladreem wahrdeem no ſahrtu atbildeja: „Es Deemu peenemmu par leezineeku, ka es tahdas mahzibas, kahdas tee wiltige leezineeki iſſakka, muhſcham ne-efmu neds mahzijas, neds uſrakſtijas, bet wiſſa manna mahziba un wiſſi manni rakſti irr ſataiſiti uſ to, lai zilweki tohp atraifiti no grehku ſaitehm. Tapehſ es to pateefibu, ko eſmu mahzijas, rakſtijas un ſluddinajis, ſchodeen preezigi ar ſawu nahwi gribbu apleezinaht.“

Kad tee leelee kungi ſchohs wahrduſ dſirdeja, tad rohkas ſafitta un aigahja prohjam. Nu tee bendes peelikka ugguni. Bet Guſs dſeedaja un luhdſa ar ſklaidru baſi: „Kriſtus, Tu Deema Dehls, apſchehlo-jees par manni!“ Treſchureis ſchohs wahrduſ ſakloht, jau leefmas un duhmi apſpeeda winna wallodu, un ne zil ilgi pehſ ta ap puſdeenas laiku winna dwehſele eegahja pee muhſchigas dſihwibas un ſwehtas duſſeſchanaſ. —

Tas ſahrtſ bija ſadedſis, — — tabs nomirruſchſ meefas wehl pee meeta karrajahs. Tad tee bendes ar kahrtihm winnu nogruhda, malku peemetta no jauna un pawiffam ſadedſinaja. Kad nu pagallam bija ſadedſinahts, tad tohs pelnus dſikli lihds ar ſemmi iſraf-

kuſchi, uſkrahwa uſ wahgeem un eegahſa tanni leela uppe, ko ſauz Rein-uppe, laj ne weens putteklhts ne-paleekoht winna draugeem no ſchi affins-leezineeka, kas ar ſawu nahwi to pateefibu apleezinajis. Bet

Tee pelni nau wairs ſlehpjami

Par wiſſahm walſtihm putte,

Ne ſemmè rimſt, ne uhdeni.

Uu eenaidneeku futte.

Ko dſihwus wiſch irr nomahzis

U drohſchu ſlepkawibu,

Tohs ſlahpeht mirruſchus wiſch wis

Newarr ar uſzihtibu; —

Tee dſeed waj tuhſtoſch rihklehm!

N. D.

7 Sinai kalus un winna kloſters.

2.

Kloſtera weenigee leelee wahrte jau irr no fenn lai-keem aiſmuhreti un tiklai jo leelas gohda-deenas tee tohp atwehrti; prohti: kahds augſts gohda wihrs no greeku-tizzibas ja-uſnemm. Zittos laiks tur tik warr eekahpt pa maſahm durwtinahm, kas 40 pehdas no ſemmes muhri irr iſjirſtas; bet ir pa ſchihm newarrefi eenahkt, ja no augſcheneſ ar ſtriikki lihds durwihm tewi ne-uſwekt.

Kad reisneeki pee kloſtera muhra bij nogahjuſchi, paſkandinaja tee maſu pulkſteniti un wahrte ſargſ augſchâ zaur durwtinahm iſbahſa galwu. Pee pawed-deena, ko wiſch reisneekeem ſemmè nolaida, tee pee-ſehja grahmatu, ko Egiptes biſkaps ſchi kloſtera uſraugam bija rakſtijas. Bija gan ilgi jagaida uſ at-bildi. Pehſ labba laika reisneekus eewedda kloſtera ſehtâ zaur zittu kahdu noſlehpitu ee-eijamu weetu, ko pee eenaidneeku uſbruſchanaſ drihſ warreja aiſmuh-reht; ſchi ee-eijama alla bij tik ſemma, ka reisneeki ſalihkuſchi knappi tik eelihda. Winni gahja zaur daſchadahm ſehtas-ruhnehm, tad zaur kahdu appakſch ſemmes iſtaiſitu gangi, kam dſelſu trellini bij preeſ-ſchâ, tad tee eekluâ atkal kahdâ ſehts-widdâ un pehdigi pa kohka treppehm ſeewiſchu kloſteri, kur tee diwi zittus reisneekus jau atradda preeſchâ. Reisneeku lambareem wiſſeem uſ weenu puſſi durwis, tà ka wiſſas zittas ehlas kreetni warr pahſkattiht. Zittas kloſtera ehlas irr juſku juſkrahm ſabuhwetſ, tà ka ne maſ newarr ſaprſt; un to ehku nau wis maſ, jo wiſſas kohpâ iſſkattahs tà leels ſahdſchus. Apzeeti-natu muhru widdâ atrohdahs Muhamedaneru baſniza — (moſcheh) — ar ſawu appalo tohni. Scho moſcheh ſultans Selims kriſtigeem laudihm par atreeſ-ſchanoſ tur uſtaiſija; par to Selims muhkeem brih-weſtibu un wehl zittas rektſ atwehlejis. Zitti atkal

stahsta, ka schi klostera brühwestiba jau effoht zehlfes no Muhameda laikeem, kas gan warr buht; jo klosters 527. gadda pehz Kristus no keisara Justiniana un winna gaspaschas Theodoras zelts, un Muhameda laika winsch jau simts gaddus bija wezs. Warr buht gan, ka Muhameds to klosteri apmeklejis; bet Araberu teikas stahsta, ka klosters toreis no Sinai kalna pazehlees un usnemts debbesis, laikam tadeht, ka Muhameds to uslukojis! (?)

Tà kà Turku basniza katram sweschineekam apbrühnojama ahriга smukkuma deht, tà atkal par kristigu basnizu irr jabrihnahs ta nesmukkuma deht. Tilkò to warr pamannihst stary tahm zittahm ehkahn; bet eekschpuffe tai deesgan smukka. Schis leelajis Kartaiseru klosters*) jau no fenn laikeem dibbinahs un eesahkumà par „apsklaidroschanas klosteri“ nosaukts. Taggad winsch stahw appalsch swehtas Katrines fargaschanas, jo winnam irr Katrines relikwies (t. i. peeminnas atlikkas no sw. zilwekeem jeb leetahm). Schis seewischkis dsihwoja zetturtà gaddu simteni un winnu toreis sauza par Dahrta. Das wahrds Katrine, ko winna tikkai pehz sawas nahwes dabbuja, nahk no Sihreeschu wahrda „cethar“ (krohnis) un winnai tadeht peelikts, — tà stahsta sw. Hieronimus — ka winna ar trijadu krohni bija puschkota: jumprawiba, affins leezineezas nahwe un sinnaschanas gudriba. Jau preeksch sawas kristigas atsihschanas winna bij augstas gudribas mahzita un tapehz arri zittus pasaules gudrus pee kristigas tizzibas warrejuse atgreet; jo dauds gudri no winnas warreja mahzitees. Winnas truhdas dufs lohti smukkà kappà, ap ko lahpa un waska swezzites degg deenu un nakti. Weenreis pa gaddu to apmekle dauds tizzigee reisneeki.

Schi klostera grahmatu krahhjums effoht lohti mas, wairak ne-effoht ka til grahmatas par Deewa wahrdeem; bet tur effoht lohti dauds Arabeeschu, Greeku un Slawu rohku rakstu, kur pateesi derrigas sinnaschanas warr mahzitees; bet muhki deesgan flinki schihs grahmatas lassihst. Sweschineekeem winni til rahda schahdas tahdas leetas, kà weenu bihbeli ar selta bohstabeem, kur kejaris Teodosius arweenu lassijis. Muhkeem patihl labbaki dahrsà strahdaht, ne kà grahmatas lassihst. Un winnu dahrs nau wis flikti apkohpts. Tur aug zipresses, wihges, mandeles, wihn'ohgas, bumbeeri un wehl zitti kreetni augli. Klosterim wehl effoht zitti dahrs, kas wairak atstattu nohst eeksch kalnu eelejahm. Klostera akka effoht ta patte, kur Mohsus no Egiptes behgdams 7 jumprawahm no Reguèka palihdseja lohpus dsidihst. Scho jumprawu tehws Mohsum weenu no winnahm (Ziporu) dewa par seewu, un

Mohsus nu gannija ap to weetu sawa tehwofscha Zetrus awis.

Sinai kalna apzeetinatom klosterim irr wisapfahrt augsti kalni: Seemela puffe irr Juhdu kalns un Goreb kalns; deenwiddus puffe irr sw. Epistema un Mohsus kalns; scheit it ihpaschi Mohsus sawa tehwofscha Zetrus awis effoht gannijis, jeb schu taggad us schi kalna ne weena sahliite ne-aug. Us wakkara pufsi tuwenè nau augsti kalni, bet tur irr smukka eeleija, un schè gan Juhdi sehge i buhs stahwejuschi, kad no Egiptes us Kanaana semmi gabja. Tur arri wehl taggad rahda to akmini, ko par Marona akminu sau, kà tam selta tekkam par grunti pee taisischanas bijis. (2 Mohs. 32.) Wissà tanni apgabbalà smukka isskatta. Kalnu galli gan irr plikti, bet ak zil tee jauki isskattahs, kad saule no rihteem uslezz un wakkards atkal no-eet. Dschadi pehrwu kohschumi tur tad atspihd un wissur klosteri tik gaischi apgaismo, kà deggofschahm uggunihm lihdfigs isskattahs.

Pee klostera wahrteem sahlahs tas zelsch us Sinai kalnu. Zellinsch irr schauris un wedd staigatajus zur schauru grawu stary Goreb kalna un Juhdu kalnu. Preeksch tahdeem tizzigee reisneekeem, kam us zelleem tur ja-uskaphj, kahpeeni irr eetaisiti. Zellà wissu papreeksch atrohdahs kurpneeka awohts, tad tahlak jumprawai Mahrijai swehtita kapsehta, jo Mahrija pehz Kattolu stahsteem lihds scheijen effoht atreisofuse. Kad wehl kahdus kahpeenus augstak kahpj, tad atrohnahs leels klajsch plazzis, kas atkal us wissahm puffedem no kalneem irr eenemts, no kurree weens, Katrines kalns, 8500 pehdas pahr farkano juhru stahw. Goreb un Sinai kalni nau tik augsti. Warr skattitees us kurru pufsi til grihb, zittu ne ko newarr eerandsiht, kà tik farkanus plikkus akminus, kas tahdi pat israhdahs buht kà no pasaules eesahluma. Us scheem kalneem nau ne kas audsis, neds arri kas aug. Tikkai weens kohls — schis arri irr tas weenigajs — sawus sarrus isplatta pret debbesihm. Schis kohls irr weena zipresse un lohti leela. Winna pahreeku wezza un wehl ne kahda wehra to nau warrejuse neds israut neds nolaut. Ne tahlu no winnas saknehm irr akka, kur lohti sklaides uhdens eekschà, bet no schihs akkas uhdena til retti kahds zilweks dsere; jo tur, tai pohsta weeta, ne weens zilweks nedsihwo.

Neds, lassitajs, kà mehshohs notikkumus, kas pa gaddu simteneem atgaddijuschees, weenà paschà azzumirkli warram pahrskattihst. Ar garrigahm azzihm mehsh papreekschu redsam Sinai kalnu, kur Deews ar pehroneem un sibbeni Israëlitereem sawus likkumus pasludinaja; bischsiht semmak turpat to weetu, kur Mohsus 40 deenas un 40 naktis pee Deewa mitta. Sinai kalnam prettim irr Goreb kalns, kur tas patè Deewa

*) Kartaiseru muhki irr no sw. Bruno dibbinatas. beedribas muhki.

wihrs pee deggofcha ehrlschku krukma uf zekkeem no-mettees Deewa balsi klaußijahs; ne tahsu no tahs weetas mehs atrohdam to allu, fur praweets Elijas to parahdischanu redseja. (1 Rehn. gr. 18.)

J. R.

1. Skohlmeistern konferenzenz.

2.

Par scho leetu Mujenes skohlmeistern sawu padohmu ta isdewa, ka draudses skohlās behrni buhtu ja-usnemm pa pusgaddu starpahn, ka laj tohs no jauna eenahlfchus skohlās behrnus ahtrahf un weeglahf warretu west uf preekschu ar to behrnu palihdsibu, kas jau ilgahf skohlā, un ka laj skohlā tahdu behrnu pawissam nepetruhtu, kas jau mahf pa wahziski runnahf. Draudse un wezzakee drihkftoht pagehret, ka behrni katrā pusgaddā ja-usnemm skohlā. Tif kahdās ihpafchi eezeltās ammata skohlās drihkftoht tā nolift, ka jaunus mahzklus ne-usnemm, pirms tee wezzakee mahzekli ismahziti un no skohlās islaisti, tā ka schinnis ammata skohlās wiffi skohlojami behrni waj jaunekli uf reisu ja-usnemm un ja-atlaisch. Behz islassitas runnas wiffa konferenze par scho leetu farunnajahs un sawu padohmu nodewa tā: ka wiffur fur skohlās-lais draudses-skohlahm un pagasta-skohlahm weenads, labbahf buhtu, behrnus ne-usnemt pa pusgadda, bet pa gadda starpahn, pr. weentreis par gaddu; bet fur draudses-skohlahm un pagasta-skohlahm peenemmams un atlaischams laiks weenads ne-essohf, tā ka behrni zaur to weenu skohlu ahtrahf warroht iset zaur ne kà zaur to ohtro, un fur bes ta no liffumeem nolifta brihw-behrnu skaitfa wehl zitti behrni uf paschu wezzaku maksu draudses skohlā netohp fuhitti, tur gan essohf labbahf, ka wiffi draudses-skohlās behrni uf reisu ja-usnemm un ja-atlaisch.

Kad schi leeta bij nobeigta, tad tas pats skohlmeistern, kas sawus rakstus bij islassijis preekschā, nu wehl sawu ammata-beedru preekschā prohwas-mahzibu noturreja par sifiku jeb par dabbas spehku ispraschanu. Wunsch peerahdija un istahstija skaidri, kahdā wihse garrainu spehks to maschihni (lokomotive) dsenn un kà tahs maschihnes uf dselles-zekkeem ihsti eeriktetas. Schi istahstischana wiffieem fapulzeteem gauschi labbi essohf patikkuse. Behz manna padohma tahdas prohwas-mahzibas uf konferenzem lohti derrigas. Tahs irr wehl dauds derrigas un labbas, ne kà gari raksti, ko mahjās farakstijufchi nu zitteem ammata beedreem islassam preekschā. To tahdās prohwas-mahzibas (Probelektion) dabujam

eeskattitees tā falkohf paschā skohlās darbā; zaur tahdahm prohwas-mahzibahn wiswairahf zits no zitta warram mahzitees un arri wislabbahf nomannihf, fur kahdam wehl padohma truhfst un talabb' padohms jadohd no ammata-beedru puffes. —

Pehterburgas Jesus draudse

uffaunkte: Wikkels Wittums Krist, atl. unteroffizeers no Tufflimes ar Auguste Sophie Katharine Stahl no Lehrpattes.

aismiggufchee: Jurris Purre atl. sald., Grobinē ds.; Kattrihne Zambisch, 6 mehn. w., Pehterburgā ds.; Zabis Ernest, sald. Raibesmuischā ds.; Pehteris Jegor, atl. unteroffizeers no Widi. 58 gad. w.

Rihgas Marhtina draudse

uffaunkte: Dahrneeks Jahn Konstantin Haacke ar Anna Dahrte Breese; kallejs Gustav Jahn Klingenberg ar Kattrihne Libse Blumberg; eisenbahnes strahdneeks Willem Petuchofsky ar Marri Amalie Stanislawsky.

aismiggufchee: Karlne Sashewsky, 20 gad. w.; Anna Abbrant, 4 gad. w.; Anna Assenbach, 3 mehn. w.; Karl Prinzenberg, fugga strahdu. 50 gad. w.

Rihgas Zahua draudse

uffaunkte: Karl Johann Friedrich Neumann, melderajellis ar Karoline Adelsheid Kabrllin; Karl August Frisch, dischlera sellis ar Trihne Ilse Wille; Johann Nikolai Karlsohn, dahrneeks ar Mahrgreete Silling; Pehter Wannag, matrosis ar Anna Eschernewski; Andrei Baumann, darba w. ar Mahrgreete Granowski, ds. Biffeneek; Friedrich Rose, darba w. ar Gewa Ohjols; Jahn Reichmann, wihnpagrabba strahdu. ar Greete Ohjol, dsim. Bruhne; Jahn Bihlsht, darba w. ar Gewa Polko; Jahn Marhtina Baiting, kutscheeris ar Sanne Bernit.

aismiggufchee: Anna Julianne Schink, 5 mehn. w.; Reinhold Gustav Eckstein, matrosis 18 gad. w.; Johann Reinberg, wehweris 53 gad. w.; Maks Friedrich Knoch, 12 gad. w.; Hedwig Schmidt, 1 1/2 gad. w.; Dorothea Johanna Nikolai, 13 deenas w.; August Heinrich Schwarz, 4 mehn. w.; Jahn Lasemann, 3 1/4 gad. w.; Anfs Tomas darba w. 56 gad. w.; Johann Gottlieb Mamin, strohdara meisters 65 gad. w.; Willis Kranzberg, darba w. 50 gad. w.; Jannis Rohme, pufsohtru deenu w.; Helene Sophie Null, ds. Reimers, dischlera meistera atr. 82 gad. w.; Lawihse Eypur, ds. Behsht, seewa 30 gad. w.; Janne Andrei Danneberg, 3 ned. w.; Ferdinand Dirbe-Perjon, 9 1/4 gad. w.; Konstanze Dombrowski, 7 mehn. w.; Heinrich Kader, dischlera sellis 43 gad. w.; Lawihse Pukku-laus, ohtra gaddā; Anna Zelm, 10 gad. w.; weens nedshws peedsim. behrninsh; Friedrich Theodor Engel, mahldara sellis 42 gad. w.; Anna Marie Baumann, pufstreschu ned. w.; Karl Werner Wolner, furpneeka sellis, 30 gad. w.; Dohre Dundur, 2 gad. w.; Karl Gotthard Meyer, kaufmannis 58 gad. w.; Juliane Dorothea Knuth, fugga kapteina seewa, 75 gad. w.; Pehter Kwees, namneeks 42 gad. w.; Katharine Elisabeth Stehle, 3 mehn. w.; Kristihne Dohre Keelkajahn, 1 gad. w.; Karl Dreschmann, darba w. 41 gad. w.

Basnizas un skohlās stannu raksttajs: Gotthard Bierhuff.

No zensures atwehlehts. Jelgawā, 25. Augustā 1866tā gaddā. Nr. 121.

Druckahs pee J. W. Steffenhagen un debla.